

Handläggare
Pia Lindman
Telefon: 08-50808418

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2024-09-26

Svar på remiss av Stockholms stads program för stöd till anhöriga

Svar på remiss från kommunstyrelsen.

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ger en definition av begreppen ”anhörig” och ”närstående” och syftar till att öka kvaliteten i Stockholms stads socialtjänst. Anhöriga ska uppleva att de har en bra livssituation och får likvärdiga insatser oavsett var än i staden de bor.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ser som positivt att programmet innehåller tydliga fokusområden och en ansats till basutbud har tagits fram men vill framföra en del synpunkter bland annat att:

- Funktionen anhörigkonsulent bör stå med i det basutbud som beskrivs i programmet.
- En funktionsbeskrivning för anhörigkonsulenter bör tas fram som omfattar alla målgrupper i programmet.
- Definitionen av närstående bör förtydligas med att även inkludera närstående vars anhöriga inte tar emot eller ser sig ha behov av stöd och hjälp.
- Informationen för anhöriga som finns på Stockholms stads hemsida är i behov av utveckling utifrån det som framkommer i programmet kring digitalt stöd.

Kungsholmens stadsdelsförvaltning
Äldreomsorgsavdelningen

Fleminggatan 2
Box 49039
100 28 Stockholm
Växel 08-508 08 000
Fax
kungsholmen@stockholm.se
start.stockholm

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland andra Kungsholmens stadsdelsnämnd på Stockholms stads program för stöd till anhöriga. Remissen ska senast besvaras 2024-10-15.

Förslaget ”Stockholms stads program för stöd till anhöriga” ska ta vid efter att det föregående programmet för stöd till anhöriga 2021-2024 löpt ut. Programmet anger ramar och riktning för hur stadens socialtjänst i fortsättningen ska arbeta med stöd till anhöriga.

Ärendet

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ger en definition av begreppen ”anhörig” och ”närstående” och syftar till att öka kvaliteten i Stockholms stads socialtjänst. Anhöriga ska uppleva att de har en bra livssituation och får likvärdiga insatser oavsett var än i staden de bor.

Målen med programmet är att Stockholms stads socialtjänst har ett anhörigperspektiv som genomsyrar alla verksamheter och yrkesgrupper som möter anhöriga. Anhöriga ska göras delaktiga i den närståendes omsorg, stöd eller vård i den mån det är möjligt utifrån frivillighet och samtycke. Samt att anhörigas behov uppmärksammas och att anhöriga erbjuds stöd med kvalitet.

Målgrupper som beskrivs i och omfattas av programmet är:

- Anhöriga till personer som är äldre.
- Anhöriga till personer med fysisk sjukdom eller funktionsnedsättning.
- Anhöriga till personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning.
- Anhöriga till personer med ett missbruk eller beroende.
- Anhöriga till personer med koppling till våldsbejakande extremism.
- Anhöriga till personer med en kriminell livsstil.
- Anhöriga till personer i kriminell miljö som drabbats av skjutningar och dödligt våld.
- Barn (0-17 år) som anhöriga.

Programmet har lagstiftning (5 kap 10 § socialtjänstlagen), Sveriges nationella strategi för anhöriga inom hälso- och sjukvård och omsorg och Agenda 2030 som utgångspunkter. Tillsammans med FN:s deklaration för mänskliga rättigheter.

Programmet beskriver stödet till anhöriga som ska ges genom olika insatser som primärt syftar till att fysiskt, psykiskt och socialt underlätta den anhöriges situation. Samt det indirekta stödet som tillgodoser den närståendes behov samtidigt som det underlättar för den anhörige. Indirekt stöd kan exempelvis vara insatser som avlösning, dagverksamhet, hemtjänst, korttidsboende, korttidsvistelse, ledsagning eller boendestöd. Digital teknik riktad till den närstående kan också vara ett indirekt stöd till den anhörige.

Programmet beskriver organisation och ansvarsfördelning mellan äldrenämnden, socialnämnden och stadsdelsnämnderna samt det

basutbud som stadsdelsnämnderna ska erbjuda i form av information, vägledande samtal och anhörigrupper/ träffpunkter.

Programmet tar även upp vilka samverkanspartners som kan vara aktuella inom områden som civilsamhället, hälso- och sjukvården liksom andra myndigheter.

Programmet omfattar fem olika fokusområden med tillhörande aktiviteter som socialtjänsten inom stadens stadsdelsnämnder, socialnämnden och äldrenämnden ska genomföra under programperioden. Fokusområdena syftar till att prioritera det fortsatta arbetet och är framtagna utifrån det underlag som framkommit i arbetet med revidering av programmet. Fokusområdena kopplar även an till programmets mål och lyder enligt följande:

- Information om socialtjänstens stöd till anhöriga
- Kunskap och kompetens
- Samverkan
- Stöd till anhöriga
- Systematisk uppföljning

Socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna ska löpande följa upp programmet för stöd till anhöriga utifrån fokusområden och tillhörande aktiviteter, gärna integrerat med verksamhetsuppföljning. Genomförande av aktiviteterna i programmet planeras med fördel in i verksamhetsplaneringen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen i samverkan med socialtjänstavdelningen med medverkan av förvaltningens anhörigkonsulent. Stadsdelsnämndens pensionärsråd och rådet för funktionshinderfrågor har beretts möjlighet att lämna sina synpunkter i ärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kungsholmens stadsdelsförvaltning ser det som positivt att programmet innehåller tydliga fokusområden och att en ansats till basutbud har tagits fram.

Anhörigkonsulenten är en viktig funktion ur flera perspektiv. Denne har en samordnande funktion för anhörigstödet inom förvaltningen vars samtliga chefer och medarbetare alla omfattas av att erbjuda anhörigstöd. Utan en samordnande funktion riskerar anhörigstödet se olika ut mellan avdelningar, det blir svårt att sätta upp gemensamma mål och aktiviteter för att skapa en styrning.

Anhörigkonsulenten är även naturlig samverkanspartner mellan stadsdelsförvaltningar och har ett väl utvecklat nätverk.

Med anledning av ovanstående bör funktionen anhörigkonsulent stå med i det basutbudet som beskrivs i programmet.

Äldreförvaltningen har tagit fram en funktionsbeskrivning för anhörigkonsulenten inom äldreomsorgsområdet. Det vore önskvärt om det fanns en funktionsbeskrivning som omfattade alla målgrupper i programmet. I nuläget stämmer inte förslaget till program överens med äldreförvaltningens funktionsbeskrivning utifrån stödjande samtal till anhöriga.

Information som finns för anhöriga på Stockholms stads hemsida behöver utvecklas utifrån det som framkommer i programmet kring digitalt stöd. Det ska vara enkelt att söka vilket stöd som finns utifrån generella och specifika behov hos den anhörige. Informationsflödet för anhörigstöd som erbjuds i staden behöver utvecklas och samordnas.

Förslaget saknar målgrupperna anhöriga till våldsutsatta och anhöriga som är utsatta för våld i nära relation. Det specifika stöd som grupperna behöver skulle kunna belysas i förslaget till program.

Förvaltningen anser att definitionen av närstående bör förtydligas med att även inkludera närstående vars anhöriga inte tar emot eller ser sig ha behov av stöd och hjälp. Det är exempelvis förekommande bland anhöriga med psykisk ohälsa och missbruksproblematik.

Förslaget beskriver att anhöriga, inom hälso- och sjukvården, kan få stöd på olika sätt men det anges inte hur det stödet ser ut, vad det består av eller vem/vilka som tillhandahåller det.

För att kunna följa utvecklingen av anhörigstödet behöver anhörigkonsulenten verktyg för att följa statistik. Till exempel hur många anhöriga som får biståndsbedömda insatser för egen del, vilka insatser som anhöriga ansöker om och huruvida de beviljas. Förvaltningen önskar ett nya sociala system kan vara ett sådant verktyg.

Jämställdhetsanalys

Jämställdhetsmyndigheten konstaterar att de som tar hand om föräldrar och andra anhöriga som behöver intensiv omsorg är oftast kvinnor. Ju mer omsorgsbehovet ökar hos närstående, desto mer får kvinnor betala i form av minskad arbetsinkomst och sämre fysisk och psykisk hälsa. Stöd till anhöriga är därför viktigt utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Slotte
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Förslag Stockholms stads program för stöd till anhöriga.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2024-09-10
Lena Slotte, Ansvarig	2024-09-10